

विज्ञान र प्रविधि सम्बन्धि लोकसेवाले सोधेका प्रश्नोत्तरहरू

1. इन्सुलिन कुन रोगसँग सम्बन्धित छ?

[गण्डकी चौथो, २०७८\१०\१८]

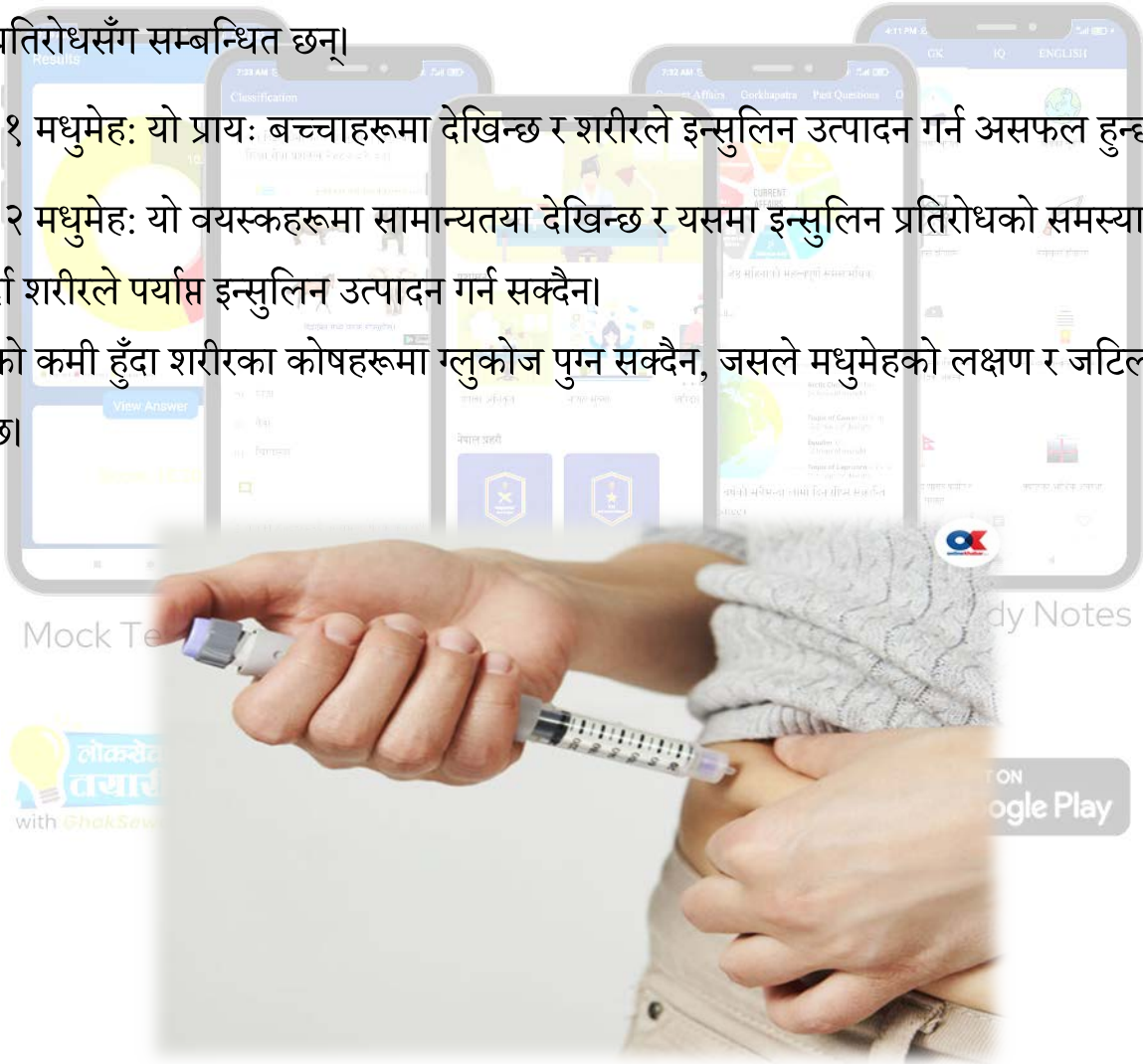
a. रक्तचाप   b. क्यान्सर   c. ग्याष्ट्रिक   d. मधुमेह

- मधुमेह

इन्सुलिन मधुमेहसँग सम्बन्धित छ। मधुमेह एक यस्तो रोग हो जसमा शरीरले पर्याप्त इन्सुलिन उत्पादन गर्न सक्दैन वा इन्सुलिनलाई सही तरिकाले प्रयोग गर्न सक्दैन। यसले रगतमा ग्लुकोजको स्तर बढ्न सक्छ, जसले विभिन्न स्वास्थ्य समस्याहरू निम्त्याउन सक्छ। विशेष गरी, टाइप १ र टाइप २ मधुमेह इन्सुलिनको कमी वा प्रतिरोधसँग सम्बन्धित छन्।

➔ टाइप १ मधुमेह: यो प्रायः बच्चाहरूमा देखिन्छ र शरीरले इन्सुलिन उत्पादन गर्न असफल हुन्छ।

➔ टाइप २ मधुमेह: यो वयस्कहरूमा सामान्यतया देखिन्छ र यसमा इन्सुलिन प्रतिरोधको समस्या हुन्छ, जसले गर्दा शरीरले पर्याप्त इन्सुलिन उत्पादन गर्न सक्दैन।
इन्सुलिनको कमी हुँदा शरीरका कोषहरूमा ग्लुकोज पुग्न सक्दैन, जसले मधुमेहको लक्षण र जटिलताहरू निम्त्याउँछ।

2. समूह I र समूह II मा जोडा मिलाउनुहोस् र कोडबाट सही उत्तर छान्नुहोस् [स्थानीय तह, पाँचौं, २०७६]

समूह I

- विश्व दृष्टि दिवस
- विश्व स्वास्थ्य दिवस
- विश्व मानसिक स्वास्थ्य दिवस
- विश्व क्षयरोग दिवस

समूह II

- अक्टोबर १०
- अक्टोबर ११
- अप्रिल ७
- मार्च २४

a. a2, b3, c1, d4   b. a3, b4, c2, d1   c. a2, b1, c3, d4   d. a3, b4, c2, d1

- a2, b3, c1, d4

3. अस्पतालमा डाँक्टरसँग लाग्ने डरलाई के भनिन्छ?

[शाखा अधिकृत, २०७५]

a. Doctophobia

b. Lalophobia

c. Iatophobia

d.

Thalophobia

- Iatophobia

➔ Arachnophobia: Fear of spiders

➔ Ophidiophobia: Fear of snakes

➔ Acrophobia: Fear of heights

➔ Agoraphobia: Fear of open or crowded spaces

➔ Cynophobia: Fear of dogs

➔ Astraphobia: Fear of thunder and lightning

➔ Claustrophobia: Fear of confined space

➔ Mysophobia: Fear of germs or dirt

➔ Aerophobia: Fear of flying

➔ Trypophobia: Fear of clusters of holes or patterns

4. "टेनिन" तत्व केमा पाइन्छ?

[नायब सुब्बा, २०७२, ने. कृषि, अ.प. पाँचौं, लेखापाल, २०८०/८/१७, शहिद गंगालाल रा. हु.के. पाँचौं, २०७९।६।३]

a. सुर्ती   b. चिया   c. कफी   d. तुलसी

- चिया

20% Discount Offer

➔ "टेनिन" तत्व चियामा पाइन्छ। यो चिया, अदुवा, र बेसार जस्ता खाद्य वस्तुहरूमा उपस्थित हुने एक प्रकारको यौगिक हो। टेनिनले चियाको स्वाद र गुणमा प्रभाव पार्दछ र यसले पाचनमा पनि केही असर गर्न सक्छ।

★ विकल्पहरूबाट:

➔ सुर्ती - निकोटिन

➔ कफी - क्याफिन

➔ तुलसी - उल्टिमिन

Mock Tests   MCQs   Current Affairs   Study Notes   Past Questions

लोकसेवा तयारी
with GhokSewa

GET IT ON
Google Play

5. निम्नलिखित कथनहरूबारे विचार गर्नुहोस्।

- 1) पानीमा / भित्र एक हावाको फोकाले कन्केभ लेन्सले जस्तै कार्य गर्दछ।
- 2) मानिसमा युरिया (Urea) कलेजोमा निर्माण हुन्छ।

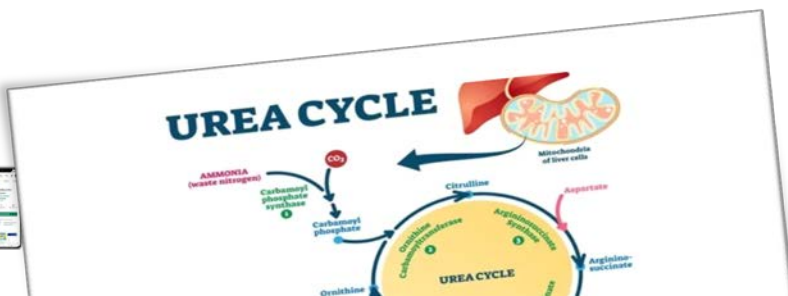
माथि उल्लिखित कथनहरूमा ठीक कुन हो / हुन ? [शाखा अधिकृत, २०७४]

- a. 1 मात्र   b. 2 मात्र   c. 1 र 2 दुवै हुन्   d. 1 र 2 दुवै होइनन्

- 1 र 2 दुवै हुन्

✓ water to air -> dense to rare medium so light bends away from normal. so ray is diversified and it acts like concave lens.

✓ मानव शरीरमा विविध प्रक्रियाका कारण Ammonia बन्ने। रगतमा Ammonia बढी भए विविध समस्या आउने। कलेजोले ammonia हटाई urea मा परिणत गर्ने र पछि पिसाबको रूपमा बाहिर जाने।

6. निम्न कथनहरूमध्ये सही गलत छुट्याउनुहोस् [शाखा अधिकृत, २०७१]

1. 'कस्मिक रेज' जीवनको लागि खतरापूर्ण छ। (Cosmic Rays is dangerous to life)

2. 'कस्मिक रेज'मा प्रोटोन र रेडिएसन हुन्छ। (It contains protons and radiation)

a. दुबै सही   b. 1 सही 2 गलत   c. 1 गलत 2 सही   d. दुबै गलत

- दुबै सही

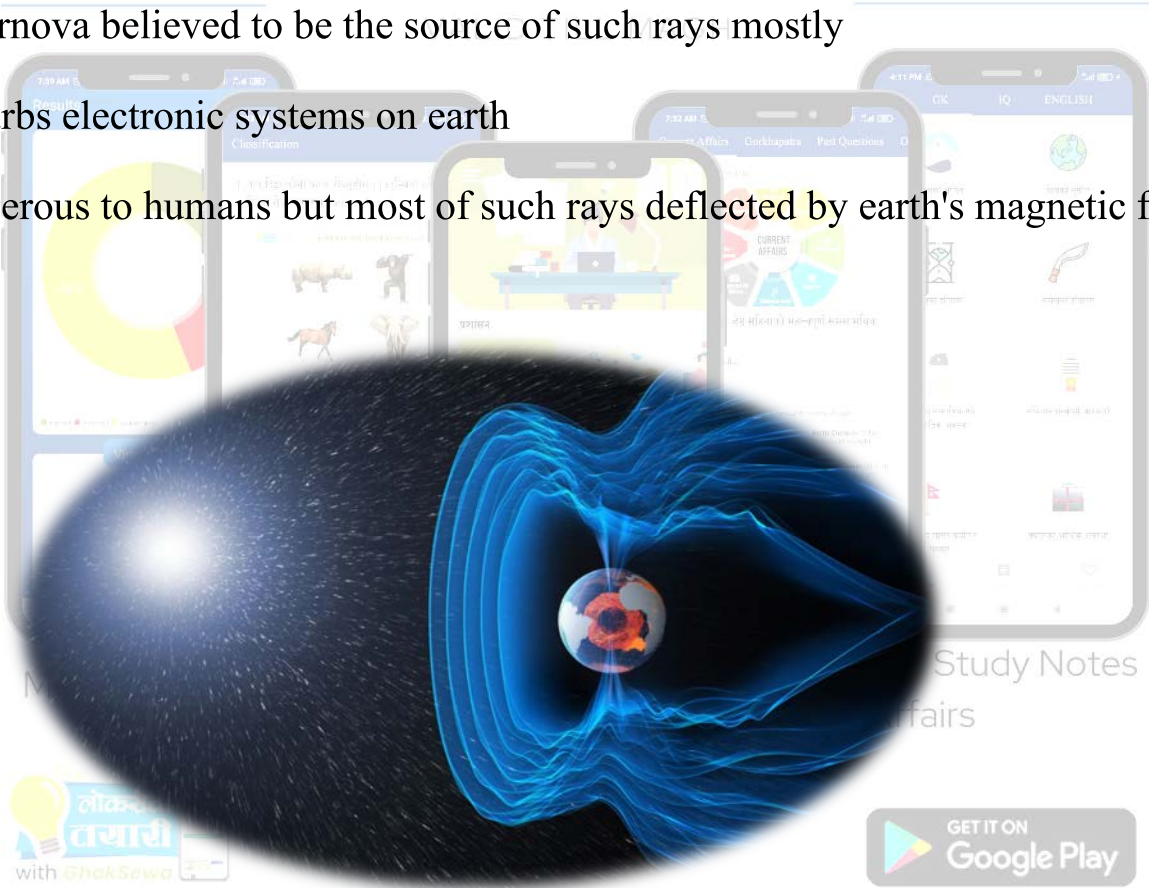
✓ cosmic rays mainly consist of proton (hydrogen nuclei)

✓ they are shower of high energy particles from space

✓ supernova believed to be the source of such rays mostly

✓ disturbs electronic systems on earth

✓ dangerous to humans but most of such rays deflected by earth's magnetic field

7. इन्सुलिनको आविष्कार कसले गरेका थिए?

[शाखा अधिकृत, २०८० | ३।१६]

a. डा. जोनस साल्क   b. हनिमेन   c. रबर्ट कोच   d. फ्रेडरिक जि बेटिङ

- फ्रेडरिक जि बेटिङ

➔ Insulin was discovered by Sir Frederick G Banting, Charles H Best and JJR Macleod at the University of Toronto in 1921 and it was later purified by James B Collip.

20% Discount Offer

Mock Tests

MCQs

Past Questions

Current Affairs

Study Notes

8. PMTCT कार्यक्रम केसँग सम्बन्धित छ ?

[खरिदार आ. प्र. २०७१।८।२५]

- a. आमाबाट बच्चामा सर्ने एच.आई.भी. को रोकथाम   b. कालाजार रोगको रोकथाम
c. हात्तिपाइले रोग रोकथाम   d. प्राइभेट मेडिकल सेन्टरको सवलीकरण

- आमाबाट बच्चामा सर्ने एच.आई.भी. को रोकथाम

➔ Prevention of Mother to Child Transmissions (PMTCT)

9. तलका भनाई विचार गर्नुहोस्। [नायब सुब्बा, २०७४]

- 1) संसारको पहिलो मानव मुटु प्रत्यारोपण Christian Barnard द्वारा गरिएको थियो।
2) अक्सिजनको उच्च चापको कारणले उच्च उचाइमा उचाइ बिमारी (Altitude Sickness) हुन्छ। माथि उल्लिखित कथनहरूमा कुन ठीक हो/हुन् ?

- a. 1 र 2 दुवै हुन्   b. 1 मात्र   c. 2 मात्र   d. 1 र 2 दुवै होइनन्

- 1 मात्र

1) Correct

✓ सन् १९६७ मा पहिलोपल्ट मुटु प्रत्यारोपण गरिएको

✓ प्रत्यारोपण गर्ने चिकित्सकको नाम क्रिश्चियन बर्नार्ड

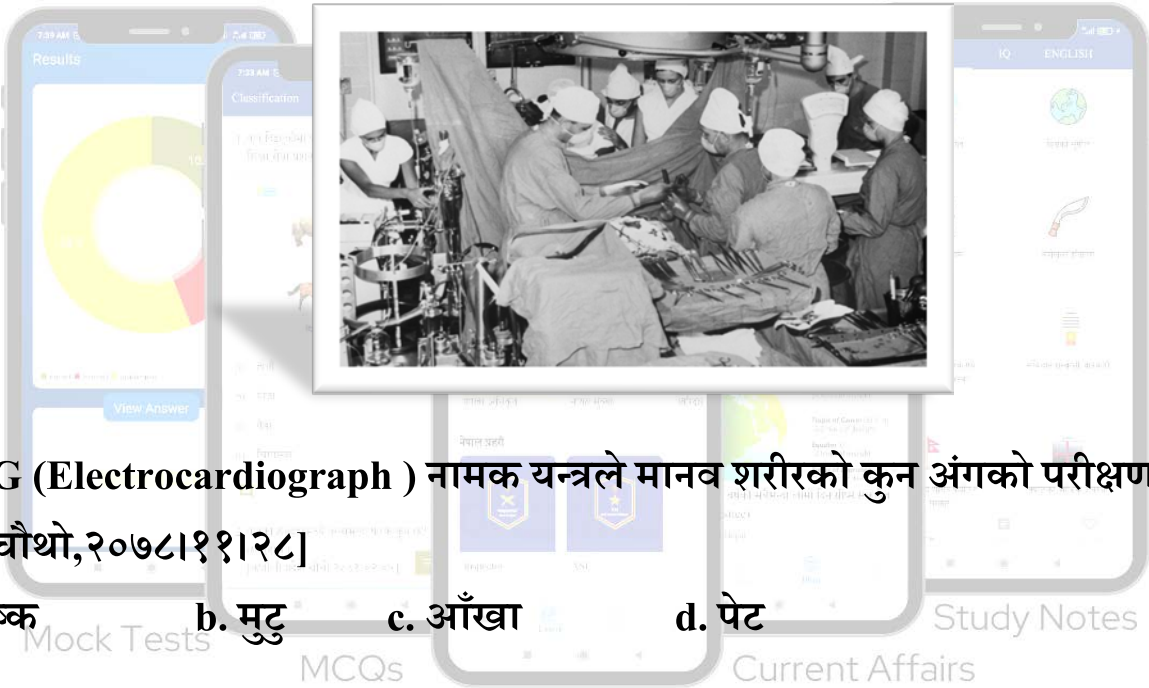
- ✓ प्रत्यारोपण गरेको स्थान: केप टाउन, दक्षिण अफ्रिका: Groote Schuur Hospital
- ✓ दान गर्ने व्यक्तिको नाम: डेनिस डार्भल
- ✓ बिरामीको नाम: Louis Washkansky
- ✓ १८ दिनपछि बिरामीको निमोनियाको कारण मृत्यु

LOKSEWA WITH GHOKSEWA

2) Incorrect:

- ✓ Altitude Sickness oxygenको उच्च चाप नभई चाँप घटेको कारणले गर्दा चाहिँ हुने ।

VALID TILL MAGH

10. ECG (Electrocardiograph) नामक यन्त्रले मानव शरीरको कुन अंगको परीक्षण गर्दछ?

[रासस, चौथो, २०७८।११।२८]

- a. मस्तिष्क   b. मुटु   c. आँखा   d. पेट

- मुटु

- ✓ यो यन्त्र हृदयको विद्युत गतिविधि र ताललाई मापन गर्न प्रयोग गरिन्छ, जसले हृदयको स्वास्थ्य र कार्यप्रणालीको बारेमा महत्त्वपूर्ण जानकारी प्रदान गर्दछ।

★ केहि प्रमुख यन्त्रहरूको नाम र तिनीहरूको संक्षिप्त विवरण:

➔ ECG (Electrocardiograph): हृदयको विद्युत गतिविधि र ताल मापन गर्न प्रयोग हुने यन्त्र,

➔ MRI (Magnetic Resonance Imaging): शरीरका आन्तरिक अंगहरूको विस्तृत चित्रण गर्न

प्रयोग हुने यन्त्र,

➔ CT Scanner (Computed Tomography Scanner): शरीरका विभिन्न भागहरूको क्रस-सेक्सनल इमेजिङ गर्न प्रयोग हुने यन्त्र,

➔ Ultrasound Machine: ध्वनि तरंगहरूको प्रयोग गरेर शरीरका आन्तरिक संरचनाहरूको छवि बनाउन प्रयोग हुने यन्त्र,

➔ X-ray Machine: हड्डी र आन्तरिक अंगहरूको छवि लिन प्रयोग हुने यन्त्र,

11. समूह I र II बीच जोडा मिलाउनुहोस् र कोडबाट सही उत्तर छान्नुहोस् [शाखा अधिकृत, २०७१]

समूह (Group) I

- क्रिस्चियन वर्नाड
- लुईस ब्राउन
- एन्टोन भान लिभेनहुक
- जगदीश चन्द्र बोस

समूह (Group) II

- केस्कोग्राफ (Crescograph)
- माइक्रोस्कोप (Microscope)
- मुटु प्रत्यारोपण (Heart transplant)
- टेस्टट्यूब बच्चा (Test tube baby)

a. a-1, b-2, c-3, d-4

b. a-1, b-4, c-3, d-2

c. a-3, b-4, c-2, d-1

d. a-1, b-4, c-2, d-3

- a-3, b-4, c-2, d-1

12. समूह I र II बीच जोडा मिलाएर कोडका आधारमा सही उत्तर छान्नुहोस् (शाखा अधिकृत २०७०)

समूह I

- कन्ट्याक्ट लेन्स
- एक्सरे
- एन्टिरेबिज भ्याक्सिन
- इन्सुलिन

समूह II

- लुई पाश्चर
- फ्रेडरिक बेन्टिड
- ए. ई. युजेन फिक
- विल्हेम रोएन्टजेन

a. a-1, b-2, c-3, d-4

b. a-1, b-4, c-3, d-2

c. a-3, b-4, c-1, d-2

d. a-1, b-4, c-2, d-3

- a-3, b-4, c-1, d-2

13. 'Germ Theory of Disease' विकासको श्रेय दिइएकामध्ये कसलाई जान्छ?

[नायब सुब्बा, २०७९।१।३]

a. Louis Pasteur

b. Robert Koch

c. Joseph Lister

d. All of them

them

- Louis Pasteur

➔ जन्म: २७ डिसेम्बर १८२२, डोल, फ्रान्स

➔ मृत्यु: २८ सेप्टेम्बर १८९५, पेरिस, फ्रान्स

➔ प्रमुख आविष्कार र सिद्धान्तहरू: पास्त्युराइजेशन, जर्म थ्योरी, टीकाकरण (रेबीजको टीका र एंथ्रेक्सको टीका), किण्वन प्रक्रिया, क्रिस्टल विषमता

➔ उनलाई "जीवाणु विज्ञानको पिता" मानिन्छ,

14. पेनिसिलिन (Penicillin) का आविष्कारक को हुन्?

[खरिदार आ. प्र. २०७९।१।२९]

- a. अलेक्जेण्डर फ्लेमिङ
b. लुई पाश्चर
c. म्याडम क्यूरी
d. माथिका

- अलेक्जेण्डर फ्लेमिङ

★ अलेक्जेण्डर फ्लेमिंगको बारेमा तथ्यपत्र:

➔ आविष्कारक: अलेक्जेण्डर फ्लेमिंग (६ अगस्त १८८१ - ११ मार्च १९५५)

➔ पेनिसिलिन खोज गरिएको वर्ष: सन् १९२८

➔ अलेक्जेण्डर फ्लेमिंगलाई सन् १९४५ मा अर्नस्ट बोरिस चेन र हॉवर्ड फ्लोरीसँग मिलेर चिकित्सा विज्ञानमा नोबेल पुरस्कार प्राप्त गरेका,

➔ अलेक्जेण्डर फ्लेमिंगलाई "एंटीबायोटिकको पिता" को रूपमा मानिन्छ,

15. 'Antibiotics' को सट्टामा पत्ता लगाइएको तल दिइएका मध्ये कुन हो?

[शाखा अधिकृत, २०७९।१।२।४]

- a. डेलाफोक्सेसिन
b. स्टाफेफेक्ट
c. टेरासाइक्लिड
d. स्ट्रेप्टोमायसिन

- डेलाफोक्सेसिन

✓ प्रदान गरिएका विकल्पहरू मध्ये, डेलाफोक्सेसिन एक नयाँ पत्ता लागेको एन्टिबायोटिक हो जुन परम्परागत एन्टिबायोटिकको विकल्पको रूपमा विकसित गरिएको,

✓ अन्य विकल्पहरू जस्तै स्टाफेफेक्ट, टेरासाइक्लिड, र स्ट्रेप्टोमायसिन पनि एन्टिबायोटिकहरू हुन्, तर डेलाफोक्सेसिन हालको समयका लागि एक नयाँ विकल्पको रूपमा मानिन्छ,

16. इन्टिवायोटिक्स औषधिमा निम्नमध्ये कुन यौगिक विद्यमान हुन्छ? जसको प्रयोग आमाशयमा हुने अपच र अम्लता (Acidity) को उपचारका लागि गर्ने गरिन्छ ?

[शाखा अधिकृत, २०८० | ३।१६]

- a. सोडियम हाइड्रोक्साइड   b. एल्मोनियम हाइड्रोक्साइड   c. पोटसियम हाइड्रोक्साइड
d. लिथियम हाइड्रोक्साइड

- एल्मोनियम हाइड्रोक्साइड

✓ सूचीबद्ध यौगिकहरू मध्ये, एल्युमिनियम हाइड्रोक्साइड एक हो जुन सामान्यतया पेटमा अपच र अम्लताको उपचार गर्न प्रयोग गरिन्छ।

★ विकल्पहरूमा सूचीबद्ध यौगिकहरूको प्रयोग:

- ➔ सोडियम हाइड्रोक्साइड - पानी अम्लता नियन्त्रण गर्न मद्दत गर्दछ; सामान्यतया ट्वाइलेट सफहरू गर्नेमा पाइन्छ,
➔ पोटसियम हाइड्रोक्साइड - साबुन उत्पादन; उर्वरकहरू; औद्योगिक अनुप्रयोगहरू
➔ लिथियम हाइड्रोक्साइड - ब्याट्री; हावा शुद्धीकरण; औषधि

17. विश्वको पहिलो Antibiotic कुन हो?

[CTEVT, सहायक प्रथम, २०७९/०६/०१; नेपाल आयल निगम, पाँचौं (लेखा), २०७९/१०/२५]

- a. एमोक्सीलिन   b. टेट्रासाइक्लिन   c. पेन्सिलिन   d. एजिथोमाइसिन

- पेन्सिलिन

➔ विश्वको पहिलो एंटीबायोटिक पेन्सिलिन हो। यसलाई सन् १९२८ मा अलेक्जेंडर फ्लेमिंगले खोजेका थिए। पेन्सिलिन एक प्रकारको फंगस (पेन्सिलियम नोटोटम) बाट प्राप्त गरिएको थियो र यसले बैक्टीरिया विरुद्ध प्रभावकारी रूपमा काम गर्छ।

18. मोतिबिन्दु रोग आँखाको कुन भागसँग सम्बन्धित छ?

[रा.बी.क.लि. चौथो, २०८०।३।२१]

a. कोर्निया   b. लेन्स   c. रेटिना   d. बाहिरी छाला

- लेन्स

✓ मोतिबिन्दु मानिसको आँखाको लेन्समा दाग लागेर दृष्टी क्षमता घट्ने रोग हो।

✓ बिस्तारै बढ्दै जाने र एउटा मात्र वा दुबै आँखामा असर पुर्याउने

✓ लक्षण: रङ्गहरू फिक्का देखिने, धमिलो देखिने, बत्ती वा प्रकाशका अन्य स्रोतहरूका वरिपरी गोलो घेरा देखिने, धेरै उज्यालोलो समस्या पैदा गर्ने र राति आँखा नदेख्ने जस्ता

Mock Tests   MCQs   Past Questions   Current Affairs   Study Notes

लोकसेवा
तयारी
with GhokSewa

GET IT ON
Google Play

19. मानव मस्तिष्कको पहिलोपटक सिटी स्क्यान (CT Scan) कहिले गरिएको थियो?
[रा.बी.क.लि. पाँचौं, २०७१।३।१७]

a. सन् १९६१   b. सन् १९७१   c. सन् १९८१   d. सन् १९९१

- सन् १९७१

➔ मानव मस्तिष्कको पहिलो CT स्क्यान अक्टोबर १, १९७१ मा गरिएको,

➔ विम्बल्डन, लन्डनको एटकिन्सन मोर्ले अस्पतालमा भएको,

20% Discount Offer

20. कार्ट (CAR-T) के रोगसँग सम्बन्धित छ?

[स्थानीय तह, चौथो, २०७६] MCQs

a. वातावरण मोबाइल कम्पनी   b. क्यान्सरको उपचार   c. कम्प्युटर प्रोग्रामिङ   d.

- क्यान्सरको उपचार

➔ CAR-T सेल थेरापी मुख्यतया हेमेटोलोजिकल घातक रोगहरूको उपचारसँग सम्बन्धित छ, विशेष गरी केही प्रकारका रक्त क्यान्सरहरू जस्तै तीव्र लिम्फोब्लास्टिक ल्युकेमिया (ALL) र B-cell lymphoma